

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2019-0000216610

Datum 16 mei 2019
Betreft Beslissing op uw Wob-verzoek

Geachte heren,

Bij brief van 28 november 2018 heeft u bij mijn ministerie een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uw verzoek heeft betrekking op alle informatie betreffende de invoering van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding, vanaf 1 mei 2018 tot 28 november 2018 en alle correspondentie van het ministerie van BZK (ambtenaren, de minister zelf, externe medewerkers) met andere partijen (waaronder andere ministeries) met betrekking tot de uitvoering van deze wet, vanaf 1 mei 2018 tot 28 november 2018.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 7 december 2018.

Bij brief van 18 december 2018 is de termijn om op uw verzoek te beslissen met vier weken verlengd.

Bij brief van 31 januari 2019 bent u geïnformeerd dat de beslistermijn is opgeschort in afwachting van de zienswijze van derden.

Op 17 december 2018 en 31 januari 2019 hebt u telefonisch gesproken met een medewerker van mijn ministerie over de stand van zaken en de verdere procedure met betrekking tot de behandeling van uw verzoek.

Over uw verzoek om informatie bericht ik u thans als volgt.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante bepalingen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Kenmerk
2019-0000216610

Naar aanleiding van uw verzoek zijn 144 documenten aangetroffen. Een beschrijving van deze documenten is opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 onderdeel uitmaakt van dit besluit.

De aangetroffen documenten zijn ieder afzonderlijk beoordeeld op grond van de Wob. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende volgnummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Uiteraard zijn er, onder meer ten behoeve van de voorbereiding van Kamerdebatten, mediaberichten en samenvattingen daarvan verzameld. Deze bevatten reeds openbare informatie en worden daarom, met de eventuele begeleidende administratieve e-mails, niet verstrekt. Hetzelfde geldt voor openbare Kamerstukken, uitgebrachte persberichten en website-teksten.

Ter toelichting op het proces rond de invoering van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding

Alvorens in te gaan op de inhoudelijke beoordeling van de documenten die bij dit besluit zijn geïnventariseerd, geef ik u eerst een toelichting om de documenten in hun context te kunnen plaatsen.

Bij de behandeling van het (toen nog) voorstel van wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding in de Eerste Kamer, op 12 juni 2018, heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toegezegd met het oog op de implementatie van het verbod in contact te treden met de sectoren waar het verbod zal gaan gelden en vervolgens de datum van inwerkingtreding van de wet vast te stellen en de Kamer daarover te informeren. Tijdens het debat verklaarde de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in verband hiermee een invoeringstermijn van ten minste zes maanden nodig te hebben.¹ Daarnaast geldt dat nieuwe wettelijke regelingen in beginsel in werking treden op een van de 'vaste verandermomenten': 1 januari of 1 juli.

Nadat het wetsvoorstel door de Eerste Kamer was aanvaard, is in verband met de omvang van de toegezegde activiteiten met het oog op de invoering van de wet capaciteit binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken vrijgemaakt. In dat kader is vanuit de BZK-organisatie een projectleider gezocht en aangesteld om de werkzaamheden voor te bereiden en uit te voeren. Deze projectleider is op 1 november 2018 begonnen.

Een en ander heeft geresulteerd in de brieven d.d. 1 april 2019 aan de Eerste Kamer en de Tweede Kamer, waarin onder meer is aangekondigd dat de wet met ingang van 1 augustus 2019 in werking zal treden en de keuze voor die datum is toegelicht.²

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek gedeeltelijk te honoreren en de informatie waar u om verzocht, zoals opgenomen op de inventarislijst, gedeeltelijk openbaar te maken.

¹ Handelingen I 2017/18, nr. 33, item 4, p. 47.

² Kamerstukken I 2018/19, 34 349, J, en Kamerstukken II 2018/19, 34 349, nr. 15.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid ten aanzien van eenieder

Kenmerk
2019-0000216610

Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van de Wob. Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

De Wob heeft uitsluitend betrekking op informatie die is neergelegd in documenten. Bestaan de desbetreffende documenten niet of niet meer, dan kunnen deze dus ook niet openbaar worden gemaakt.

Bijzondere persoonsgegevens (artikel 10, eerste lid, onder d, van de Wob)

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt. De in artikel 9, eerste lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming bedoelde persoonsgegevens betreffen gegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, gegevens over gezondheid en gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. In document nr. 129 staan bijzondere persoonsgegevens, waarvan aannemelijk is dat openbaarmaking inbreuk zou maken op de persoonlijke levenssfeer van betrokkene. Ik zal deze persoonsgegevens dan ook niet openbaar maken.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (art. 10, tweede lid, onder e, van de Wob)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In alle documenten, met uitzondering van de nummers 008a, 008b, 009a, 013a, 016a, 018a, 019a, 044a, 048a, 049, 105, 108, 124, 140 en 175, komt informatie voor, die raakt aan de persoonlijke levenssfeer.

Hoewel derden, ambtenaren en andere bij de besluitvorming betrokken personen in hun beroepshalve functioneren als zodanig niet ten volle een beroep kunnen doen op de persoonlijke levenssfeer, geldt dit volgens vaste rechtspraak wel voor gegevens als namen, telefoonnummers (werk en privé), e-mailadressen en handtekeningen en parafen. Namen en andere naar een persoon herleidbare gegevens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de

persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken van dergelijke informatie verzetten. Van openbaarmaking van deze informatie wordt in beginsel afgezien indien het personen betreft, die niet uit hoofde van hun functie in de openbaarheid treden. Een uitzondering geldt voor namen van ambtenaren in besluiten die zij krachtens mandaat ondertekenen, omdat volgens de jurisprudentie deze ambtenaren in beginsel hebben te aanvaarden dat met deze bevoegdheid hun namen naar buiten komen.

Kenmerk
2019-0000216610

Ten overvloede merk ik op dat deze handelwijze in lijn is met de huidige jurisprudentie. Ik verwijs naar de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 juli 2007 (LJN: BA9807), van 19 december 2012 (LJN: BY6746) en van 12 juni 2013 (zaaknr. 201112236/1/A3).

Bij de informatie die in de documenten in dit geval in het geding zijn, weegt naar mijn oordeel de persoonlijke levenssfeer van de betrokken personen zwaarder dan het algemene, publieke belang van openbaarheid van deze persoonsgegevens.

In alle documenten zijn daarom de persoonsgegevens verwijderd om de hiervoor aangegeven redenen.

Eén document (nr. 129) bevat uitsluitend persoonsgegevens als bedoeld in artikel 10, eerste lid, aanhef en onder d, en tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob en wordt om die reden geheel geweigerd.

Documenten ten behoeve van intern beraad (art. 11, eerste lid, van de Wob)

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat geen informatie wordt verstrekt uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob wordt intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Een persoonlijke beleidsopvatting is 'een opvatting, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde documenten' (artikel 1, onder f, van de Wob).

Als documenten van intern beraad worden blijktens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie onder meer aangemerkt: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevenden, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concept van stukken. Ook documenten afkomstig van externe personen of organisaties die bij de beleidsvorming en besluitvorming worden betrokken, kunnen als documenten bestemd voor intern beraad worden aangemerkt. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en beleidsvoorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen, relevant.

De documenten met de nummers 002, 004, 009a, 013a, 016a, 017, 018a, 036, 037, 038, 042, 043, 044, 045, 047, 048, 048a, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 101 t/m 128 en 130 t/m 189 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Het gaat hierbij om documenten die bedoeld zijn om intern te blijven. Het betreft onder meer (delen van) ambtelijke adviezen aan de ambtelijke en politieke leiding en e-mails tussen ambtenaren van mijn ministerie onderling en met ambtenaren van andere ministeries of diensten.

Daarnaast bevatten sommige van deze e-mails bijlagen met concepten van stukken. Deze bijlagen worden om dezelfde redenen als hiervoor genoemd niet openbaar gemaakt.

Kenmerk
2019-0000216610

Deze documenten bevatten adviezen, overwegingen en opvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie. Ik heb de persoonlijke beleidsopvattingen derhalve, met verwijzing naar artikel 11, eerste lid, van de Wob, verwijderd.

Verder gaat het, in de documenten met nummer 038, 042, 043, 045, 047, 048, 049, 101, 102, 103, 106 t/m 128, 130 t/m 147, 150, 152, 153, 154, 157 t/m 163, 165 t/m 175, 177, 178, 182, 183 en 186, om concepten van persberichten, woordvoeringslijnen en spreekteksten, die al of niet zijn gebruikt. (Indien over het desbetreffende onderwerp een persbericht is gepubliceerd dan wel een woordvoeringslijn of spreektekst is uitgesproken, is deze daarmee reeds openbaar.) Begeleidende en commentariërende e-mails bij deze concepten van persberichten, woordvoeringslijnen en spreekteksten worden eveneens niet verstrekt op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

In de documenten met nummer 101 t/m 128 en 130 t/m 189 blijft er na weglating van de informatie die wordt geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, sub e, en artikel 11, eerste lid, van de Wob geen informatie over de bestuurlijke aangelegenheid over die voor afzonderlijke verstrekking in aanmerking komt. Ik heb daarom besloten deze documenten in zijn geheel niet te openbaren.

Hoewel de documenten met nummer 052 t/m 055 buiten de reikwijdte van het verzoek vallen aangezien ze (gedeeltelijk) van na 27 november 2018 dateren, heb ik besloten deze documenten toch (gedeeltelijk) te openbaren, omdat ze inzicht geven in het vervolg van een eerder document dat wel binnen de reikwijdte van het verzoek valt (nrs. 052 en 053) dan wel inzicht geven in de destijds voorziene activiteiten ter voorbereiding van de implementatie (nrs. 54 en 55).

Plaatsing op internet

Met inachtneming van het voorgaande treft u de documenten met de nummers 001 t/m 055 bij dit besluit in kopie aan.

Dit besluit en de openbaar gemaakte stukken worden enkele werkdagen na toezending geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst. Tevens worden de Eerste Kamer en de Tweede Kamer over dit besluit geïnformeerd en worden dit geanonimiseerde besluit en de openbaar te maken stukken aan de beide Kamers gezonden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Kenmerk
2019-0000216610

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

drs. M.R. Schurink
Secretaris-generaal

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, SGC/CZW, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Kenmerk
2019-0000216610

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt. 2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter. Kenmerk
2016-000216610
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.